

Politiske signaler og tallenes tale

La oss innledningsvis erkjenne virkeligheten: Tannhelsetjenester opptar det meste av tannhelsepersonellens tid, men i myndighetenes øyne er de av mindre interesse. På en konferanse i Oslo nylig samlet Europarådet og Kommunenes Sentralforbund en rekke fylkespolitikere, administrative ledere og samfunnsforskere. Temaet var EUs stimulering av det regionale nivå i Europa, og Norge som «annerledesland». Regjeringens nye stortingsmelding om oppgavefordelingen frustrerte mange av deltakerne, og til det han betegnet som «menigheten» ironiserte fylkesrådmannen i Telemark, Per Espeli, med at «vi har fått tannhelse som et betydelig regionalpolitisk virkemiddel». Det bekymringsfulle for oss som arbeider i tjenesten, er at en slik uttalelse åpenbart tjener som en retorisk fulltreffer overfor menigheten, selv om vi selvsagt forstår at forkjempere for lokaldemokratiet er skuffet over den verken fugl eller fisk-politikken som den sittende regjering presterer på dette området.

Tannlegeforeningens medlemmer arbeider i en virksomhet som krever et større befolkningsgrunnlag enn mange av dagens kommuner rår over. Derfor arbeidet foreningen for statlig overtakelse og først og fremst for foretaksmodellen som et hensiktsmessig virkemiddel for å forene distriktenes behov og tjenestens egenart. Vi la også vekt på at fylkeskommunens dager kan være talte.

Regjeringens beslutning om fortsatt fylkeskommunal forankring ble av oss lest i sammenheng med kommunalministerens brev til fylkeskommunene i februar, hvor det ble uttalt følgende: «Regjeringen ønsker imidlertid å konsolidere og bidra til styrking av Den offentlige tannhelsetjenesten. Det skal i større grad fokuseres på målrettet rekruttering av personell, økning i utdanningskapasitet for tannleger, kompetanseheving for de ulike tannhelsepersonellgruppene, på personellrekrutterende tiltak, forsøksvirksom-

het, utprøving av nye organisasjonsmodeller og tiltak for å stimulere til en bedre geografisk fordeling av tannleger.» Vi forventet faktisk en tydelig satsing fra regjeringens side for å hjelpe distriktene med strakstiltak som kan rekruttere tannleger.

Revidert nasjonalbudsjett ble derfor mottatt med en betydelig større forventning enn glede. Vi forstår jubelen i Troms for planene om å opprette ny tannlegeutdanning ved Universitetet i Tromsø. Samtidig valgte imidlertid regjeringen en løsning som ikke gir økt output av tannleger før i 2009, to år etter at våre beregninger viser reduksjon i antall tannleger her til lands. Økt opptak kunne skjedd allerede kommende høst. Jeg registrerer flere steder frustrasjon over dette forholdet, slik den blant annet kommer til uttrykk i et intervju med overtannlege Jan Nielsen i Altaposten, der han fastslår at tannlegeutdanning i Tromsø ikke vil hjelpe før om tidligst sju år. Han mener at det katastrofale er at krisen har vært forutsett og likevel er ingenting gjort.

Regjeringen som ønsker å satse på målrettede personellrekrutteringstiltak, spanderer 2 millioner til forsøksvirksomhet og utprøving av nye modeller. Både i Norge og Sverige er allerede mye gjort på dette området. Tannlegeforeningen har faktisk bidratt med 100 000 kroner av medlemmenes penger til et prosjekt i Troms. Vi vet ikke alt, men vi vet nok til at regjeringen kunne gitt en økonomisk håndrekning til de distrikter som sliter mest. I tråd med budskapet i februar burde den vært tydeligere signalisert i revidert budsjett.

I pressemeldingen fra Utdannings- og forskningsdepartementet ble det hevdet at man ser store utfordringer med hensyn til å rekruttere vitenska-

pelige lærere i kliniske fag. Regjeringen viser handling med å redusere fra opprinnelige 10 millioner til 7 millioner over Helsedepartementets (HDs) budsjett til spesialistutdanning. En arbeidsgruppe i Statens helsetilsyn anslo ved årsskiftet behovet til ca. 40 millioner årlig dersom man skal møte behovet for spesialistkompetanse, både i utøvende tjeneste og ved de eksisterende lærestedene. Tallenes tale i revidert budsjett gir ordene liten mening. Hadde regjeringen tatt konsekvensen av den alvorlige situasjonen som Den offentlige tannhelsetjenesten og lærestedene befinner seg i, hadde man i HD ikke ventet i månedsvis med å tildele de opprinnelige 10 millionene til spesialistutdanning.

Fylkene har fått 900 millioner fra regjeringen i revidert budsjett. Tannhelsefeltet har, til styrking av Den offentlige tannhelsetjenesten, fått 15,8 millioner fra staten. Det kalles en «tiltaksplan» for å styrke offentlig tannhelsetjeneste. I dette beløpet inngår det jeg har nevnt og mer til. På grunn av underforbruk i fjor, uvisst av hvilken grunn, er det kun tilført 400 000 kroner. Det kan diskuteres om «styrking» er et egnet ord.

En gjennomgang av offentlige dokumenter viser at finansieringen av Den offentlige tannhelsetjenesten, korrigert for prisveksten, var 15 prosent lavere i 2000 enn i 1981. Vårt signal til fylkesrådmann Per Espeli og resten av hans «menighet» må antakelig formuleres omtrent slik: Ettersom regjeringen definitivt overlater til fylkene å ordne opp i tannhelsetjenestens utfordringer, kunne det jo være interessant å bevise fylkeskommunens berettigelse gjennom vellykkede prioriteringer på dette området.

Paul Christian Bjørli